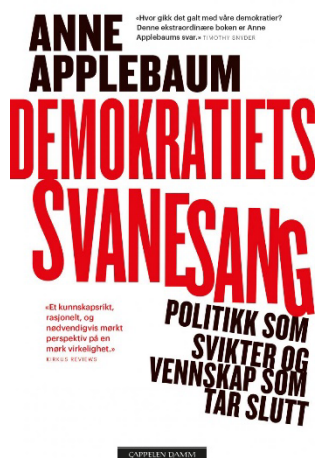

Om behovet for konstruktiv strid – og for lesesirkler om 5G

Denne teksten ble først publisert på <http://einarflydal.com> den 9.1.2023

Det er tungt å komme i gang igjen etter at koronaen har herjet i kroppen. Etter nyttårsskiftet har mye tid vært tilbragt i seng og sofa med bøker og papiravis, en og annen kattevideo innimellom hopprenn og langrenn – og med litt refleksjoner om strøm, stråling og støy – og om behovet for konstruktiv strid som et hovedelement i demokratiet.

Å innfri kan være krevende for alle parter, men likefullt nødvendig.

Anne Applebaum er en konservativ britisk-polsk-amerikansk journalist som særlig er kjent for sin svært omfattende – 736 sider – og uhyggelig detaljerte analyse av Sovjetunionens Gulag-system (2004). Den fikk hun Pulitzer-prisen for. Hennes langt kortere bok *Rød sult - Stalins krig mot Ukraina* (Cappelen Damm 2022) kan vanskelig bli mer aktuell enn nå: I den russiske bevissthet har ukrainerne tradisjonelt ikke vært «helt

ordentlige russere», men *bondeknøler*, ganske enkelt, av ymse og tvilsomt opphav. I ortodoks marxistisk klasseanalyse har dessuten selv husmenn og andre bønder en tvilsom status siden de ikke er å regne som ordentlige proletarer, ettersom de jo eier sine produksjonsmidler, og derfor også er kapitalister. Hitler-Tyskland og Sovjet drev ganske enkelt etnisk rensning fra hver sin kant – forsvart ideologisk utfra hver sin totalitære logikk.

Demokrati krever debatt

Nå har jeg også lest Anne Applebaums *Demokratiets svanesang* (Cappelen Damm 2022): Boka er en jeremiade over hvordan illiberale krefter på ytre høyre (og ytre venstre) fløy vinner fram i Europa og i USA og delvis lykkes i å bryte ned grunnleggende institusjoner som demokratiet er avhengig av – slik det f.eks. har skjedd i Ungarn og i Polen, og i følge henne også har skjedd, om enn i mindre grad, i England, Spania, Hellas, Italia, Frankrike og USA – kort sagt over det hele.

Boka er dessuten full av beskrivelser av hvordan gamle venner har endt opp i disse bevegelsene – og ikke lenger er hennes venner. Her er det mye skittentøyvask, mye klager og bebreidelser, mange historiske paralleller som skal fortelles om, og svært lite politisk analyse av hva som driver fram disse bevegelsene – utover at det store internettet har skapt en medierevolusjon som det vil ta lang tid å tilpasse seg, slik det også var tilfelle da boktrykkerkunsten ble oppfunnet – med både reformasjoner, opplysningstid, rykteflommer og kriger, fiendskap og ødelagte familiebånd i sitt kjølvann.

Er det noe konstruktivt å trekke ut av Anne Applebaums bok, må det være at demokrati – som ofte er blitt betegnet som «den minst dårlige» av alle politiske styringsformer – hele tida må vedlikeholdes. Det krever dialog, respekt for andres synspunkter og ansvar for sine egne, og at det hele tida skapes fora der dialogen kan foregå i opplyste former. Dette er en evig prosess.

Samtidig krever demokrati og et liberalt samfunn en statsforvaltning som er åpen for kritikk og for motstridende synspunkter, som deltar i dialogen og ikke benytter seg av sin makt til å ensrette den. Teknokratiet må altså holdes i tømme så det ikke forsvarer sine egeninteresser i for høy grad. Også dette er en evig prosess: Det fins ingen styringsmodell som sikrer dette. Man må godta at de ordningene man til enhver tid har, er imperfekte, og at de alltid må forbedres.

Det Anne Applebaum fullstendig mangler en analyse av, er nettopp dette: Hva gjør man når store organisasjoner blir så sterke at de unndrar seg slik kontroll og kjører sitt eget løp utfra sine egne interesser, på tvers av de demokratiske institusjoner som har gitt dem makten? Det fins mange slike

områder der i utgangspunktet demokratiske stater sliter med å holde rimelig kontroll – eller regelrett abdiserer og innordner nasjonalstaten som en slags «sleeping partner» under organer som tar seg av detaljene. De kan være store selskaper (f.eks. innen kraft, telekom og medisiner), store internasjonale organer (WHO, ICNIRP, World Economic Forum), eller store deler av statsapparatet (f.eks. USAs forsvar og etterretningstjenester).

Ingen er vel uenige i at det trengs overnasjonale – eller tverrnasjonale – organer av ulike slag, men hvordan man skal unngå at de blir for mektige og overstyrer, utnytter og/eller bryter ned demokratiet, der står Anne Applebaum uten svar. Og det gjør visst Støre og Solberg også. Og jeg. Jeg vet bare om ett verktøy – opplysning og mer opplysning for at demokratiet og dets offentlige organer skal våkne og skaffe seg, eller ta tilbake, den nødvendige kontrollen når de har funnet ut at det var lurt.

Det jeg best kan bidra med for tida, er å formidle forskning om én av de mange miljøstressorene som vi mennesker belaster naturen med i stadig økende grad. (Du vet sikkert hvilken.) Enkelte, noen ganske få prosent av befolkningen, merker virkningen kraftig og akutt. De fleste ikke i det hele tatt. Det er ikke desto mindre særdeles godt grunnlag i forskningen for å regne med at stadig økt utbygging av strøm og stråling avspeiler seg som vekst i ymse sykkeligheter. (Jeg skriver «særdeles godt grunnlag» fordi slikt ikke kan bevises. Det er vitenskapsmetodisk umulig, selv om alt liv var blitt utryddet av det.)

Den 6. januar 2023 la jeg ut boka *5G – og vår trådløse virkelighet Høyt spill med helse og miljø*. Boka ble lansert på Litteraturhuset i Oslo i 2019. Ingen debatt fulgte. Den fikk strålende kritikker i de to tidsskrifter den ble omtalt i. Ingen har kritisert den for annet enn at det mangler stikkordsregister.

Betyr det at alle medisinerere, biologer og fysikere, og strålevernet og helsevernet i Norge regner alt det som står der for rett? Neppe. Eller at de regner det for så feil og meningsløst at det ikke er grunn for å kommentere det? Neppe det heller. Resultatet er en 5G-utbygging uten at tvil har vært reist i noen fora av betydning. Det samme vil skje når 6G snart kommer om vi ikke får til debatt og opplysning. Boka er like aktuell for 6G som for 5G. (Det er bare nok en faktor som kommer til: millimeterbølger.)

Last ned og skap debatt!

Hvem som helst kan laste ned boka. Da du hentet fram denne bloggposten, var antallet nedlastinger som følger:

[Televerk på nettsiden].

Vil også du laste ned boka, klikker du <https://einarflydal.com/2023/01/06/na-kan-du-laste-ned-den-store-5g-boka>

Det er en stor og omfattende bok, av den typen som man leser bare deler av. Hvilke deler avhenger av interesser og egen bakgrunn. Noe er fagstoff for medisinerere. Annet passer for miljøvernere eller for HMS-folk. Atter annet for dem som bare vil ha en innføring og en oversikt og noen eksempler, og derfor gir seg etter første del, eller kanskje skrive en hovedoppgave i statsvitenskap, og derfor har mest å finne i del 3.

Man leser en slik bok i biter – og diskuterer med andre det man ikke forstår eller er i tvil om. For er det rett, det som står der? Er det feil? Overdramatiserer boka? Baserer den seg på svindel eller på juks eller dårlig forskning? Hvordan skal dette med «konstruktiv interferens» egentlig forstås? Og hva er virkningene vi kan forvente på naturen av å bygge ut 5G og 6G? Går det overhodet an å forutsi?

Lesesirkel

Kan det være en idé å invitere noen til en *lesesirkel* og velge ut et kapittel å ta for seg – eller kanskje bare et halvt – hver måned? Hvis man organiserer en lesesirkel innenfor en forening, f.eks. et miljølag, et partilag, en klubb, eller annen frivillig forening, får foreningen støtte til å lønne den som leder sirkelen. Poenget er ikke å rekruttere en gruppe der alle er enige. Tvert om. Helst bør man få med folk som ikke har noen oppfatninger om saken, men bare vil vite mer. Eller folk med motsatte meninger, men som er nysgjerrige og åpne nok til å endre oppfatninger når motargumentene er gode.

Noen generelle tips om lesesirkler finner du her: <https://bergenbibliotek.no/litteraturen/lesesirkel>

Du kan jo selv ta kontakt med laget eller biblioteket og foreslå at du vil organisere lesesirkelen. Hvis dere kjører dere fast eller har spørsmål, kritikk, innvendinger eller liknende, skal jeg love å svare over nettet en liten halvtime på det påfølgende lesesirkelmøtet via Teams, Zoom eller Whereby – så sant jeg har anledning.

For tror vi at demokratiet er den minst mangelfulle styreform vi har, får vi jagggu stille opp for det!

Einar Flydal, den 9. januar 2023